

KUNGSÅRA KYRKA

Kungsbyn 12:1, Kungsåra församling, Västerås kommun, Västmanlands län

BESKRIVNING

Kyrkomiljön

Kungsåra socken i sydöstra Västmanland består i sina centrala delar av en öppen slättbygd som sträcker sig ned mot Kungsårafjärden, en vik av Mälaren. Området är rikt på rösen, älvkvarnar och hållristningar från bronsåldern, samt gravar och gravfält från järnåldern.

Kyrkan ligger på en höjd i Kungsbyn som trots skiften bevarat en relativt tät bebyggelse. Närmast i öster ligger den f d kyrkskolan, ett resligt panelklätt hus från 1908. Söder om kyrkan ligger en nyligen fransåld klockarstuga. Den sedan länge fransålda prästgården, byggd omkring 1800, ligger vid landsvägen ca en kilometer norrut.

Kungsåra kyrka i Kungsbyn, foto mot öster -
Digitalfoto Svensk Klimatstyrning AB

Kyrkoanläggningen

Kyrkogården är anlagd i terräng som sluttar åt alla väderstreck, med störst utbredning österut. Tomten har varit stenbunden och fylldes därför på med jord 1856. Omgivande låg bogårdsmur är i kallmurade förband, delvis gammal och mossbelupen, delvis omsatt och därför fri från växtlighet. Innanför växer höga ädellövträd, däribland påfallande många askar. Gravkvarteren ligger till stor del i terrasser, där gräsyterna kommit att dominera. I nordvästra hörnet finns en liten stenlagd minneslund.

Angränsande till kyrkogårdsmuren i norr står ett bårhus, byggt 1954 efter ritningar av Bernhard Schill. Det är putsat och har valmat, spåntäckt tak. Bortom bårhuset finns en timrad faluröd bod från 1784 som tidigare stått på kyrkogården. Ytterligare en bit bort finns före detta sockenmagasinet.

Digitalfotografier Svensk Klimatstyrning AB

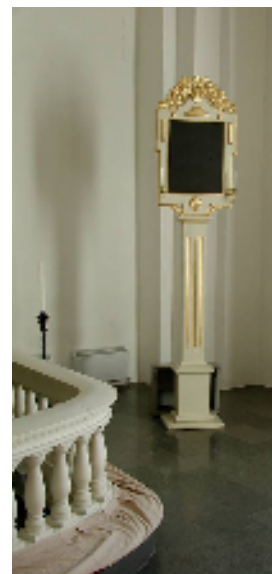

Kungsåra kyrka har ett för ögat kompakt långhus och lågt västtorn, samt sakristia mot norr. Grunden och sakristians murverk är medeltida, murarna i övrigt från 1700-talets senare hälft, till övervägande delen av gråsten och stabiliserade med dragjärn synliga på utsidan. Fasaderna består av spritputsade väggfält och slätputsade omfattningar, strukna med kalkfärg som går i en lätt beige nyans därför att järnvitriol och aningen järnoxidrött pigment är tillsatt. Även sockeln är spritputsad, men har särskilt genom en grå avfärgning. Norra långsidan har en och södra långsidan två rundbågiga fönsteröppningar, försedda med fasta, svartmålade gjutjärnsfönster med munblåsta rutor av klarglas. Över västportalen och i östra gaveln sitter runda fönster, det senare igensatt på insidan. Tornets västportal är rundbågig med en panelklädd pardörr som målats med gråbrun oljefärg. På södra sidan finns en panelklädd enkeldörr till koret och en mer rustik tjärad port in till tornets trappuppgång. Långhuset har ett brutet tak, valmat över östra gaveln, täckt med falsad plåt som målats med svart oljefärg. Sakristian har ett sadeltak täckt med små skivplåtar, de äldsta från 1850. På tornet är en överbyggnad, vars plåtklädda undre del har kupor med runda fönster och små förgyllda kuler som utsmyckning. Övre delen är kvadratisk, panelklädd och krönt med en större kopparklädd kula och kors.

Kyrkorummet är enskeppigt och täckt med ett putsat tunnvalv i trä, byggt 1802-04. Väggarna har indelats i djupare liggande fält av de fyrkantiga väggpelare, på vilka murade valv ursprungligen vilat. Putsytorna är helt släta och har enhetlig, något bruten vit kalkavfärgning. I mittgång och kor ligger grå, polerad kalksten från senaste stora renoveringen 1954-56. Bänkinredningen är från 1884 men vid nyssnämnda renovering försedd med befintliga gavlar av lamellträ som marmoreras i grått och brunt. Trägolvet under bänkarna består av skråspikade och lackade, ganska smala bräder. Fönstren har inre bågar av trä, spröjsade i sex rutor och förslutna med espagnoletter.

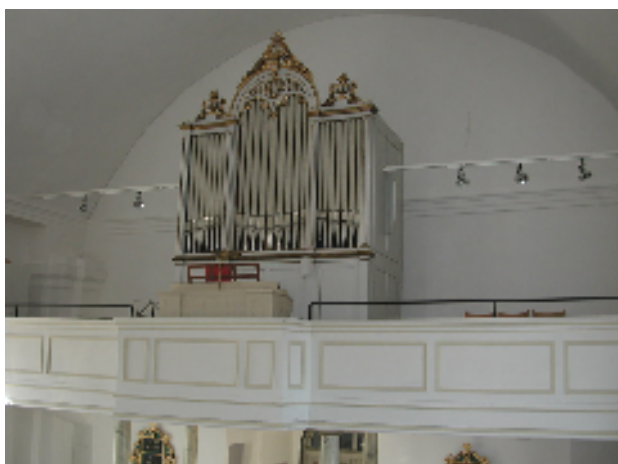

Digitalfotografier Svensk Klimatstyrning AB

Predikstolens 1600-talsfärger rekonstruerades 1954-56, då även altaruppsatsens 1700-talsmarmoreringar återställdes. På ömse sidor om altaret står nummertavlor tillverkade 1775. Digitalfoto Svensk Klimatstyrning AB

På norra sidan framför den plåtklädda sakristidörren står predikstolen, tillverkad 1643 och med målning från 1659 till stor del rekonstruerad. Altaruppsatsen från 1784 består av altaret i marmorerat trä med förgyllda sniderier och altartavla av Fredrik Gottman, infattat i en förgylld ram och två marmorerade pilastrar. Överstycket bär bilden av en kalk krönt av ett kors. Altarringen är från 1875, med vita, marmorerade balusterdockor.

Kyrkans orgel tillverkades 1885 av firma Setterquist & son, Örebro. Fasaden är ursprunglig, medan orgelverket ombyggdes 1970. Läktarbarriären fick hel inklädnad med profilerade fyllningar 1954-56. Digitalfoto Svensk Klimatstyrning AB

Sakristian är kyrkans enda medeltida del. År 1771 vidgades fönsteröppningen till nuvarande storlek och försågs med järnbeslagna luckor. Brädgolvet blev inlagt 1954-56 på cementplatta. Digitalfoto Svensk Klimatstyrning AB

Läktaren är till sitt ursprung från 1847, men har omskapats i två etapper; de runda, marmorerade pelarna tillkom vid reparation 1884, orgelverket uppsattes 1885 och barriärens nuvarande inklädnad är ännu ett inslag från kyrkorummets omgestaltning 1954-56.

Sakristian är kvar från den medeltida kyrka som fanns före 1751, fast ett nytt kryssvalv slogs då nuvarande kyrkan byggdes 1751-52. Till skillnad från övriga valv är sakristians bevarat.

Kort historik

Platsens första kyrka var sannolikt byggd i trä, enligt uppgift år 1228. Från denna tid är kyrkans ännu bevarade dopfunt, med koniskt formad cuppa. I mitten av 1300-talet uppfördes istället en stenkyrka. Dess plan var relativt kort och bred, med sakristia utbyggd mot norr. Förmodligen under senare hälften av 1400-talet slogs två valv över kyrkorummet och ett vapenhus tillbyggdes mot söder.

Från 1607 är första kända uppgiften om att konstruktionen var osäker, vilket ledde till att valven på 1620-talet stöttades med pelare i trä. Under de kommande 100 åren krävdes upprepade förstärkningar av stommen. Sedan fann församlingen för gott att riva kyrkan.

Dopfunten är av sandsten.
Digitalfoto Svensk Klimatstyrning

En ny kyrka byggdes på kvarvarande grundmurar åren 1751-52, ett arbete lett av murmästarna Johan Wikberg, Mårten Wålberg och Alexander Högman från Stockholm. Långhuset fick ett brutet tak, valmat över östra gaveln och ursprungligen täckt med spån som tjärades. Över det blivande kyrkorummet slogs två tegelmurade kryssvalv, vilka vilade på sex fyrkantiga, släta väggpelare. I väster byggdes ett kryssvälvt vapenhus och över detta ett lågt torn. Meningen var att tornet skulle göras högre och få en klockvåning, men bygget uppsköts därför att sprickor efter kort tid uppstått i vapenhusets murar. 1756 slogs första fasadputsen, som i tidens anda förmodligen var slät och ornerad med listdragningar och ritsar.

Från det tidigare kyrkorummet hade dopfunten sparats och en predikstol med bildhuggeriarbeten från 1643. Annars tycks i huvudsak ny inredning ha byggts, ett arbete som på grund av bristande resurser drog ut på tiden. Efter att en ny altarpupp - den alltjämt befintliga - invigts den 27 juni 1784 torde den då drygt 30-åriga kyrkan ha varit färdiginredd.

Redan dessförinnan hade kyrkorummets valv rämnat och måste 1771 stabiliseras med dragjärn. För att minska trycklasterna blev dessutom ytterväggarna påbyggda så att de översteg valvhjässorna.

Sedan valven stabiliserats återupptogs äntligen det avstannade tornbygget, under ledning av murmästare Jöns Berg från Sala som även upprättat ritningar. Den 12 september 1772 var klockvåningen färdig och klockorna flyttades upp från den förfallna klockstapeln som revs. Tornet fick en lanterninformig överbyggnad som spåntäcktes.

Utförda reparationer och förstärkningar visade sig emellertid otillräckliga för att kyrkorummets valv skulle bestå. Vid en visitation i januari 1802 konstaterades att valvens sprickor tilltagit och att *"högsta våda synes vara för envar som ingår att bli krossad av valvens fall"*. I maj samma år påbörjades rivningen och sedan denna avslutats byggdes trästommen till ett tunnvalv som brädslogs. Två år senare putsades valvet och profilerade lister av gips uppsattes i anslutning mot väggarna.

I mitten av 1800-talet krävdes åter insatser för att säkra kyrkans fortbestånd, inledda 1846 då sprickor i tornets rämnade mur lagades. Sakristians medeltida murverk lagades etappvis med tegel och spåntäckningen på dess yttertak blev 1850 ersatt med skivplåtar, varav en del ännu ligger kvar.

Vid ombyggnad och stor yttre upprustning 1873 förstörades fönsteröppningarna nedtill och dagens fönsterbågar av gjutjärn blev insatta. Fasadputsens knäckades ner i sin helhet, förvittrad sten borttogs ur de blottlagda murverken och ny murades in. När fasaderna sedan nyputsades fick de nuvarande komposition av spritputsade väggfält och slätputsade omfattningar.

De yttre arbetena följdes av att kyrkorummet förnyades 1875, då trägolv blev inlagda, nuvarande altarring byggdes, altaruppsats och predikstol målades och förgylldes. Knappt tio år senare hade trägolven ruttnat och måste avlägsnas, liksom orgelläktarens pelare. Istället göts cementgolv och orgelläktaren fick nuvarande runda pelare. Det sena 1700-talets bänkkvarter ersattes med öppna bänkrader som ådrades.

Vid stor omläggning av långhusets tak 1894 blev spåntäckningen ersatt med falsad plåt. 1907 blev även tornöverbyggnaden plåtklädd.

Den senaste mer genomgripande upprustningen skedde 1954-56. Då installerades elektrisk värme, med följden att skorstenarna kunde tas bort från taket. Grundmurarna förstärktes bitvis och fasaderna lagades. Vapenhusets rötskadade innertak måste repareras och blev då höjt. Kyrkorummets cementgolv blev pågjutet med betong. I gångar och kor lades därpå polerade grå kalkstensplaner i sättbruk och i bänkkvarteren lades brädgolv med luftspalt under. Bänkarna från 1884 försågs vid ombyggnad med rektangulära, profilerade gavlar, hela ryggar och knäfallsbräder. Kyrkorummets valv och väggar renskrapades intill understa putsytan och kalkströks i svagt gul nyans. Predikstolen rengjordes från 1875 års övermålning och utsmyckningar. I gengäld återfick den gamla sniderier.

Vid senaste fasadrenoveringen 1985 gjordes lagningar med hydrauliskt kalkbruk och därpå kalkavfärgning i en svagt beige nyans, som brutits med järnvitriol och järnoxidrött. Taket lagades och ommålades, vilket även skedde 1998.

Kyrkorummets valv och väggar renoverades senaste gången 1998, då ytorna lagades med kalkbruk och kalkavfärgades. I vapenhuset målades med silikatfärg.

Kulturhistorisk karakteristik och bedömning

Kungsåra kyrka byggdes 1751-52 på en medeltida grundmur, vilket förklarar dess ringa omfång. Långhusets ytterväggar höjdes 1771 och tornet påbyggdes till nuvarande, måttliga höjd 1771-72. Vid upprustning 1873 insattes större gjutjärnsfönster och fasaderna fick alltså jämt befintlig spritputs. Plåttaket tillkom vid omläggningar 1894 och 1907. Vid sidan av dessa synliga förändringar har relativt många ingrepp i stommen krävts för att säkra byggnadens fortbestånd.

Kyrkorummet har sedan 1700-talet förändrats kraftigt vid omgestaltningar 1873, 1884 och 1954-56. Frånsett enskilda inslag såsom altarpuppsats och predikstol har vid dessa tillfällen inga större hänsyn tagits till äldre inredningsdetaljer.

Kyrkplatsen i Kungsåra omges av en bymiljö med lång historisk kontinuitet. Bevarade byggnader med direkt anknytning till kyrkans historia är klockarstugan, före detta sockenmagasinet, ytterligare en timrad bod, kyrkskolan öster om förbipasserande väg, samt den sedan länge fränsålda prästgården ett stycke norrut.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- Kungsåra kyrka får särprägel av att den uppfördes 1751-52 på en medeltida grundmur, vilken därigenom bestämde även den nya byggnadens yttre mått.
- Vid sidan av grundmuren finns medeltida murverk i sakristian, fast i begränsad omfattning sedan lagningar med tegel skett 1846-50
- Sakristians plåttak är till sina äldsta delar från 1850. Alltjämt består taket av enkelfalsade plåtar i småformat. Detta utförande är angeläget att bibehålla och reparationer måste anpassas därefter.
- Altarfönstret kan relativt enkelt återupptas på insidan, om församlingen så önskar. Dess (alltför) höga placering i förhållande till tunnvalvet beror på att det murade valv som fanns före 1802 hade sin bas högre upp.
- Tunnvalvets puts är bevarad i sitt ursprungliga utförande från 1804, med en grund av lerbruk på pliggar och utstockningar av kalkbruk. Tekniskt har detta utförande visat sig fungera väl.
- Vid renoveringen 1985 ströks fasaderna med kalkfärg med tillsats av järnvitriol. För att kommande avfärgning skall bli bra krävs därför att kalkfärg med järnvitriol återigen används.

Källor och litteratur

Otryckta källor

Riksantikvarieämbetets antikvarisk-topografiska arkiv (ATA):

- Ihrfors, Eric: Westmannia sacra, handskrift färdigställd 1899-1902, baserad på församlingsarkivens handlingar från äldsta tid fram till omkring 1900

Kungsåra församlingsarkiv (KF):

- O I a; 3, Arbetsbeskrivning 1954-03-27 och rapport om utförda arbeten 1954-56, sammanställd den 4/2 1957 av kyrkoherde Åke Tiberg
- O I b; 1, Arbetsbeskrivning och ritningar för bårhus

Västmanlands läns museums arkiv (VLM):

- Bygghandlingar och slutbesiktningsintyg 1985
- Antikvarisk kontrollrapport 1998-10-08, dnr 98: 60-316

Västerås kyrkliga samfällighets arkiv (VKS):

- Bygghandlingar, fakturor, anbud, protokoll 1969-2004

Västerås stifts arkiv (VS):

- Västerås domkapitel E IV b; 41 a, Ödmjukaste memorial 5/12-1758
- Västerås domkapitel E IV a; 41b, Visitation 24/1-1802
- Västerås domkapitel E IV b; 56, Inventering 1853, Inventarier 1856, 1874 & 1906, ämbetsberättelse vid 1911 års visitation

Litteratur

Ahlberg, Hakon och Björklund, Staffan: Västmanlands kyrkor i ord och bild - Förlag: Staffan Björklund 2000

Berggren, Bonzo: Kyrkorna i Västmanlands län: en presentation i text och bild över samtliga kyrkor tillhörande Svenska kyrkan/utgiven av Västmanlands nyheter - Västerås 1982

Henning, Gunnar W: Kungsåra kyrka, historik och beskrivning - Västerås 1948

Julbok för Västerås stift 1956: Förnyade helgedomar. Västerås 1956, s 192-194

Redelius, Gunnar: Kungsåra kyrka - Utgiven av Västerås stifts kyrkoberskrivningskommitté 1980

Övriga uppgifter

Inventeringsperiod: 2004-10

Fältinventering: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning: Rolf Hammarskiöld, efter samråd med referensgrupp utsedd av Västerås stift

Rapportsammanställning: Rolf Hammarskiöld, Västerås stift

Färdigställd: 2005-05-17

Sammanställning av viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor

(Uppgifterna t o m 1748 rör den medeltida kyrkan, riven 1751)

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1228	Nybyggnad	Platsens första kyrka var sannolikt byggd i trä. Från denna tid är kyrkans ännu bevarade dopfont, med koniskt formad cuppa.		Redelius, s 1-2, 10
1350 (ca)	Nybyggnad	Den ursprungliga stenkyrkan hade relativt kort och bred plan, med sakristia utbyggd mot norr. I östra gaveln fanns ett trekopplat fönster. Över kyrkorummet var ett tak av trä		Henning, s 10 Redelius, s 2
1450-1500	Valvslagning	Över kyrkorummet slogs två kryssvalv, vilka vilade på sex tegelpelare. Vapenhus tillbyggdes på södra sidan		Henning, s 10
1607		Kyrkans valv var så fördärvade att man ”med stor fara och farlighet” gick in i kyrkan.		Henning, s 10
1620-t	Vård/underhåll – stomme	Kyrkorummets dåvarande valv var instabila och måste stöttas med träpelare.		Henning, s 10 Redelius, s 3
1643	Fast inredning – predikstol	Kyrkorummet försågs med ny predikstol med bildhuggeriarbeten.	Johan Snickare	ATA: Ihrfors, s 665 Inventering 1830
1644	Fast inredning – bänkinredning	Koret försågs med nytt skrank och nya bänkar byggdes på södra sidan (manfolksbänkar)		ATA: Ihrfors, s 669 Redelius, s 3
1645	Fast inredning – altare, orgelverk	Altaret flyttades intill korets gavelvägg Nytt orgelverk insattes, vilket sammanbyggdes med det samtidigt byggda korskranket		ATA: Ihrfors, s 669 Redelius, s 15
1647	Vård/underhåll – exteriör	Klockstapeln brädfodrades och sakristian fick nya rännen		ATA: Ihrfors, s 665 & 669
1648	Vård/underhåll - stomme	Kyrkan förbands med järnstänger och nya träbjälkar		ATA: Ihrfors, s 665 Redelius, s 3
1654	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans fasader rappades och vitlimrades (greve Banér på Målhammar skänkte 20 tunnor kalk)		ATA: Ihrfors, s 670 Henning, s 11
1658	Ändring – ombyggnad, golv	Nytt golv lades i kor, gångar, bänkar och sakristian. 1000 tegel hade skänkts av greve Banér på Målhammar. (Vid visitation 4 år tidigare påtalades att kyrkans tegelgolv var ojämnt)		ATA: Ihrfors, s 670 Henning, s 11
1659	Ändring – ombyggnad, fönster Vård/underhåll – målningsarbete	Ett stort fönster högs upp i västra gaveln. Predikstol, korskrank och orgelfasad målades (inskriftion på latin lyder översatt: ” <i>Denna läktare är uppförd under ledning av herr Aron blai Hudiksvalliensis och målat under vördig pastor Petrus Rabenius 1659</i> ”)		ATA: Ihrfors, s 671 KF: Rapport av Åke Tiberg 4/2 1957
1687	Vård/underhåll – exteriör	Spåntaket lagades. Klockstapeln förbättrades		ATA: Ihrfors, s 672
1702	Vård/underhåll	Orgelverket reparerades		ATA: Ihrfors, s 672
1704	Fast inredning – predikstol	Predikstolen flyttades från södra till norra sidan.		ATA: Ihrfors, s 673
1708	Vård/underhåll – stomme	Klockstapelns underbyggnad förbättrades och tjärades		ATA: Ihrfors, s 673

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1725-26	Vård/underhåll – stomme	Kyrkans, sakristians och vapenhusets valv förbättrades		ATA: Ihrfors, s 673
1748		En solvisare uppställdes på kyrkogården		ATA: Ihrfors, s 675
1751-52	Nybyggnad – Långhus Nybyggnad - torn	Den medeltida kyrkan revs, med undantag för grundmurarna och sakristian som till större delen behölls. På den befintliga grunden nybyggdes en kyrka enligt följande: <ul style="list-style-type: none"> • Långhus med brutet spåntäckt tak, valmat över östra gaveln • Södra vapenhuset ersattes med ett västligt vapenhus • Över det nya vapenhuset restes ett 11 alnar högt torn av gråsten. • Över kyrkorummet slogs två flacka kryssvalv av tegel. De vilade på sex raka fyrkantiga väggpelare. 	Murmästarna Johan Wikberg, Mårten Wålberg och A Högman, Stockholm	ATA: Ihrfors, s 674 Redelius, s 4-5
1756	Vård/underhåll – exteriör	Fasadputs slogs på kyrkans fyra år tidigare murade ytterväggar.	Murare Ramstedt, Enköping	ATA: Ihrfors, s 674
1758	Äldre kulturhistorisk inventering	I brev till domkapitlet den 5/12-1758 meddelade församlingsprästen Daniel Grau följande: <ul style="list-style-type: none"> • Den nybyggda kyrkan återstod till stor del att inreda. • Klockstapeln var svårt förfallen och skulle kunna rasa kommande vinter • Påbyggnad av klockvåning i tornet fördröjdes av att stora sprickor uppkommit i vapenhusets västra vägg och valv. Innan arbetet kunde fortsätta krävdes ett besiktningsutlåtande av någon sakkunnig. 		VS: E IV a; 41 a, Ödmjukaste memorial 5/12-1758
1770	Fast inredning – altarring och bänkinredning	Altarring och bänkar nymålades.		ATA: Ihrfors, s 675
1771	Ändring – ombyggnad, stomme	Kyrkans valv hade spruckit och blev därför kilat och förankrat. Putsytorna kalkströks. För att avlasta valven höjdes kyrkans ytterväggar något över valvkupornas höjd. Även sakristians valv kilades och rappades. Sakristian försågs med större fönster.		ATA: Ihrfors, s 675
1771-72	Nybyggnad – torn	Den 24/5 1771-22/6 1772 påbyggdes tornet till sin nuvarande höjd; <ul style="list-style-type: none"> • Det murades med tegel från 11 till 26 ¾ alnars höjd, kransgesimsen inräknad. • Klockorna flyttades från klockstapeln upp i tornet • Tornet fick spånklädd huv krönt med en förgylld komet. Kyrkobygget som påbörjats 1751 ansågs nu avslutat och den 16 augusti 1772 höll prosten Daniel Grau därför en tacksägelsepredikan.	Murmästare Jöns Berg, Sala (ritning förvaras i landsarkivet, Uppsala) Förgyllare Johan Wungerecht	ATA: Ihrfors, s 675-676 Redelius, s 5
1784	Fast inredning – altaruppsats	Ny altaruppsats invigdes. Altaret hade marmoreras och förgyllts, altartavlan inramades med pilastrar. (Snickare Anders Sweisman, bildhuggare P Ljung, Förgyllare Gustaf Nordberg, målare Friedrich Gottman, marmorere Johan Wilhelm Wångberg, ombestyrd av kunglige hovmålaren Eric Hallblad.)	Målare Friedrich Gottman Bildhuggare P Ljung	ATA: Ihrfors, s 677 Inventering 1830 Redelius, s 6

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1802	Rivning Valvslagning	Vid visitation den 24 januari 1802 konstaterades att kyrkorummets kryssvalv rämnade alltmer och hotade att rasa, trots att de bundits samman med järn. De blev därför utdömda. Den 20/5-1802 påbörjades rivningen av valven., bara 50 år efter att ha slagits. Bågarna till ett tunnvalv i trä uppfördes.	Johan Zachris Körsner, Västerås	ATA: Ihrfors, s 678 VS E IV a: 41b, visitation 1802 Redelius, s 5- 6
1804	Ändring – ombyggnad, interiör	Kyrkorummets nybyggda, brädslagna tunnvalv fick i maj en grundning av ler och halm. Väggarnas sedan tidigare befintliga valvpelare kalkrappades. Allt bruket lämnades att torka en månad. I juli anströks tunnvalvet, pelarna färdiggjordes, gipslister uppsattes. Samtliga dessa ytor vitlimmades. (valvet i vapenhuset behölls, fanns kvar ännu 1831) Utvändigt blåmålades kyrkans sockel.	Johan Zachris Körsner, Västerås	ATA: Ihrfors, s 678 Redelius, s 5- 6
1813	Vård/underhåll – exteriör	Yttertakets södra fall och den valmade östra gavelspetsen spånslogs på nytt och tjärades. Spånen inköptes från Nora församling, Uppsala stift	Byggmästare Malmberg	ATA: Ihrfors, s 678-679
1828	Vård/underhåll – exteriör	Tornets tak belades med nya spån och tjärades.	Snickare Malmberg, Brunnby Tjärstrykare Eric Erson, Gröntorp	ATA: Ihrfors, s 679
1843	Vård/underhåll – exteriör	Kyrkans och tornets tak ströks med en blandning av tjära, rödfärg, vitriol och kimrök		ATA: Ihrfors, s 679
1846	Vård/underhåll – interiör Vård/underhåll – stomme	Sakristian reparerades och vitlimmades Sprickor i den rämnade tornmuren lagades Stiglucka i kyrkogårdsmurens norra sida borttogs och istället uppmurades en på den östra sidan.		ATA: Ihrfors, s 679
1847	Fast inredning - läktare Fast inredning – orgel	Orgelläktare byggdes. Den vilade ursprungligen på fyra fristående fyrkantiga pelare. Den målades av organisten Pettersson från Kärbo vilken och med biträde av orgeln. Bergmark i Kungsåra uppsatte orgeln	Snickarna Sundberg, Irsta och Kinnlund, Björksta	ATA: Ihrfors, s 680 Henning, s 16
1850	Vård/underhåll – stomme	Sakristian upprustades; Befintlig spåntäckning ersattes med järnplåt Murarna lagades (150 murtegel, kalk m m inköptes)	Murare O A Lindgren, Fogdö socken i Strängnäs stift	ATA: Ihrfors, s 681 VS: E IV b; 56, inventering 1853
1856	Ändring – begravningsplats, kyrkogård	Den stenbundna kyrkogårdstomten fylldes på med mer jord.		VS: E IV b; 56 Inventarium 1856

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1873	Ändring – ombyggnad, exteriör Ändring – ombyggnad, fönster Vård/underhåll – stomme	Stor yttre upprustning; <ul style="list-style-type: none"> • Västra gavelns sprickor rensades ur och lagades • Fönstren förstorades nedtill två fot. • Nya fönsterbågar av gjutjärn insattes, delvis försedda med målat glas. • Även det runda gavelfönstret nygjordes. • Yttertaket försågs med fotrännor och stuprör av bleckplåt. • Den befintliga fasadputsen nedknackades • Förvittrad sten borttogs ur de blottlagda murverken och ny murades in • Ny fasadputs slogs på • I de förstorade fönsteröppningarna gjordes solbänkar av plåt • Två nya dörrar insattes i den mindre ingången till koret. 	Rådman E Eriksson, Strängnäs (entreprenör)	ATA: Ihrfors, s 681 VS: E IV b; 56, Inventarium 1874 Redelius, s 6
1875	Ändring – ombyggnad, interiör	Stor inre reparation företogs; <ul style="list-style-type: none"> • Nya trägolv inlades • Bänkarna fick nya sitsar • Två glasdörrar insattes mellan vapenhus och kyrka • Predikstolen och dess ljudtak renoverades, fick ny bemålning och guld. Uppgången försågs med räcke som ådrades. • Altartavlan rengjordes, fernissades och renoverades • Ramverket runt altartavlan förgylldes på nytt • Altaret målades, fernissades och förgylldes • Ny altarring byggdes och målades 	A L Wiberg (altartavlan) A G Hägermark (altarringen) Victor Schnell (förgyllning)	ATA: Ihrfors, s 681 Redelius, s 6
1880	Vård/underhåll – exteriör	Spåntäckningen på långhusets södra fall och östra gaveln ersattes med asfaltpapp Norra takfallets spåntäckning lagades Kors på kyrkans östra gavel nygjordes	Soldat A G Brus	ATA: Ihrfors, s 681
1881	Ändring – ombyggnad, golv Vård/underhåll – exteriör	Korets golv cementbelades och nytt underrede till altarringen byggdes Yttertaket året innan lagda papp (södra långsidan och östra gaveln) tjärades och sandades	W Wimmerström (cement) G Andersson (altarring) A G Brus (taket)	ATA: Ihrfors, s 682 Henning, s 15
1884	Ändring – ombyggnad, interiör	Inre förnyelse; <ul style="list-style-type: none"> • Kyrkorummets trägolv, lagt 1875, var redan rötskadat och måste därför rivs ut. • Kyrkorummets golv belades med cement till samma höjd som det förut cementbelagda korets • Orgelläktarens fyra befintliga, fyrkantiga pelare ersattes med nya runda, vilka oljemålades. • Ny bänkinredning byggdes, vilken ekådrades 	F O Johansson, Västerås (golv) Julius Holm, Enköping (målning) A F Bergman, Västerås (bänkar)	ATA: Ihrfors, s 682 VS: E IV; 56, inventarium 1906 Henning, s 15

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1885	Ändring – ombyggnad, interiör	Trappa i tornet byggdes. En ny orgel installerades.	Soldat G E Brandt Setterquist & son, Örebro	ATA: Ihrfors, s 682 Redelius, s 15
1887	Vård/underhåll – exteriör	Norra takfallets spåntäckning lagades och tjärströks Södra takfallets papp ströks med asfalttjära och blyglans Tornets och sakristians tak tjärströks	C Wallin, Björksta	ATA: Ihrfors, s 683
1892	Vård/underhåll – exteriör	Yttertaket tjärades.		ATA: Ihrfors, s 683
1893	Teknisk installation – värme	Kyrkorummet försågs med värmeugn från Klafreströms bruk (gåvobrev för ändamålet hade 1887 erhållits från avlidna prostinnan Christina Charlotta Reutermark, född Ekman)	Murare Lindblom, Enköpings Näs	ATA: Ihrfors, s 683
1894	Ändring – ombyggnad, exteriör	Långhusets tak fick helt ny täckning av falsad järnplåt, lagd på det gamla underlagstaket av bräder som bitvis reparerades.		VS: E IV; 56, inventarium 1906 Henning, s 14
1896	Vård/underhåll – exteriör	Långhusets två år gamla plåttak målades		VS: E IV; 56, Visitation 1911
1907	Ändring – ombyggnad, exteriör	Tornöverbyggnadens tak blev plåtklätt		Henning, s 14
1930-talet	Vård/underhåll – stomme	Under sakristian nordöstra hörn gjordes en betonggjutning	K F Källberg	KF: Rapport av Åke Tiberg 4/2-1957
1954	Nybyggnad	Bårhus uppfördes invid kyrkogårdsmurens norra sida. Grunden göts av betong, väggarna tegelmurades och putsades, taket gjordes valmat och spåntäckt.	Arkitekt Bernhard Schill	KF: O I b; 1
1954-56	Ändring – ombyggnad, exteriör Vård/underhåll – exteriör Vård/underhåll – stomme Ändring – ombyggnad, interiör Vård/underhåll – målningsarbete	Yttre och inre reparationer, inre omgestaltning; <ul style="list-style-type: none"> • Skorstenar borttogs och plåttaket lagades • Ny dagvattenledning av 4" cementrör lades • Grundmurarna undersöktes och förstärktes bitvis • Fasaderna lagades och avfärgades • Bärande delar i vapenhusets tak var rötskadade och byttes, samtidigt som taket lyftes så att fönstret över dörren åter blev helt frilagt. Den gamla takpanelen återuppsattes, sedan bräderna renskrapats från tidigare limfärg och istället strukits med tunn oljefärg. • Ny dörr insattes mellan vapenhuset och kyrkorummet. • Det befintliga cementgolvet från 1884 pågöts med betong och isolerades (gum fenol) • I mittgång och kor lades kalkstensgolv och i bänkkvarteren lades nya brädgolv som oljades och lackades. • Bänkarna försågs med rektangulära, profilerade gavlar, hela ryggar och knäfallsbräder. 	Arkitekt Viktor Segerstedt Konstnärerna Torsten Hjelm och Saga Ekström (konservering) Snickarna Karl Fröjdfelt & Evert Gustavsson Murare Axel Hagelin Målare Åke Lindström Elektriker Axel Fryxell	KF: O I a; 3, Arbetsbeskrivning 1954-03-27 rapport om kyrkans renovering 1954-56 Västerås julbok 1956, s 192-194

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1954-56 (forts från förra sidan)	Ändring – ombyggnad, interiör Vård/underhåll – målningsarbete Teknisk installation, värme	<ul style="list-style-type: none"> Kyrkorummets tak och väggar renskrapades intill understa putsytan och kalkströks i svagt gul nyans (ingående pigment var bränd och obränd umbra, samt bensvart). På läktarbarriären sattes hel inklädnad med profilerade fyllningar på framsidan. Predikstolen rengjordes från 1875 års övermålning och utsmyckningar. I gengäld återfick den gamla sniderier. Uppgången kläddes in och fick profilerade fyllningar. Altartavlan rengjordes från övermålningar gjorda på 1800-talet Det runda altarfönstret blev igensatt på insidan. I sakristia och vapenhus lades trägolv, av högre virkeskvalitet i det senare. Kyrkan försågs med elektrisk uppvärmning och elektrisk belysning leddes in i vapenhus, sakristia, på läktare och predikstol. 	Arkitekt Viktor Segerstedt Konstnärerna Torsten Hjelm och Saga Ekström (konservering) Snickarna Karl Fröjdfelt & Evert Gustavsson Målare Åke Lindström Elektriker Axel Fryxell	KF: O I a; 3, Arbetsbeskrivning 1954-03-27 rapport om kyrkans renovering 1954-56 Västerås julbok 1956, s 192-194
1969	Vård/underhåll – exteriör	Plåttaket ommålades.	Spångbergs tak- och fasadarbeten	VKS
1970	Fast inredning – orgel	Kyrkans orgelverk genomgick stor översyn och renovering.	Gunnar Carlsson, Borlänge	VKS: Anbud, faktura 1970-10-10
1972	Vård/underhåll – exteriör	Plåttaket ommålades återigen, bara tre år efter närmast föregående målning som misslyckats. Utöver målning med oljefärg ströks ett skikt syntetisk täckfärg.	Spångbergs tak- och fasadarbeten	VKS: Räkning 1972-07-31
1981	Teknisk installation	Valven isolerades med 95 mm mineralullskivor.		VKS: Redovisning 1982-11-09
1985	Vård/underhåll – exteriör	Yttre renovering; <ul style="list-style-type: none"> Löst sittande puts knackades ned Grundning skedde med hydrauliskt kalkbruk, med järnvitriol tillsatt Utstockning med hydrauliskt kalkbruk Finstockning med luftkalkbruk Spritputs avfärgades med Gotlandskalkfärg bruten med järnvitriol och engelskt rött (100 l kalkmjölk 33 %, 10 dl järnvitriol, 1 dl engelskt rött) Slätputs med Gotlandskalkfärg bruten med järnvitriol (100 l kalkmjölk 20 %, 6 dl järnvitriol) Luckor och port ströks med Roslagsmahogny Plåttaket lagades Tornets kors belades med ny kopparplåt 	Ingenjörfirma Bo Göransson Knut Åkesson, ECS-teknik Tremans fasad & grund AB	VLM: PM ECS-teknik juni 1985 Receptur ECS-teknik 1985-01-01 Slutbesiktning 1985-08-05 VKS: Slutredovisning 1986-09-15
1990	Vård/underhåll – målningsarbete	Vapenhusets väggar och valv ommålades. WC och städutrymme inreddes i vapenhuset	Hantverkar'n måleri AB	VKS: Slutredovisning 1991-04-17

Årtal	Händelse	Kommentar	Upphovsman	Källa
1998	Vård/underhåll – interiör Teknisk installation - värme	Inre och yttre renovering; <ul style="list-style-type: none"> • Kyrkorummets valv och väggar lagades med luftkalkbruk och avfärgades med fabriksblandad kalkfärg spädd med kalkvatten gjort av Gotlandskalk. • Vapenhusets väggar ommålades med silikatfärg. • Fönstren renoverades, såväl inner- som ytterbågar • Kyrkans plåttak högtryckstvättades och ommålades med svart oljefärg. • Kyrkorummets klimat började regleras genom intermittent uppvärmning 	Ingenjörsfirma Bo Göransson Målarmästare Herbert Sandner Västerås Byggplåt AB Svensk Klimatstyrning AB	VKS: Faktura 1998-08-04, Slutbesikt- ning 1998-10- 20 Avtal 1998- 04-02 VLM: Rapport 1998-10-08, dnr 98: 60- 316
2004- 2005	Vård/underhåll	Vårdplan upprättades för Kungsåra kyrka	Svensk Klimatstyrning AB	VKS